

EVROPSKÁ CHARTA CISTERCIÁCKÝCH OPATSTVÍ A DALŠÍCH SÍDEL

Více než dvacet let ve službách výjimečného dědictví v srdci Evropy

Naše sdružení „Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel“ se zrodila před čtvrt stoletím na základě ambiciózní myšlenky sdílet se širokou veřejností toto výjimečné evropské dědictví. Již od svého založení se řád z Cîteaux odlišoval svou touhou pro návrat k prapůvodnímu pojetí a poslání mnišství, zejména k tradici opuštěnosti, aby se tak zdůraznila činnost vedoucí k obnově. Víze otců zakladatelů řádu, která naprosto dokonale odpovídala době svého vzniku, a to napříč celou Evropou, vedla v průběhu dvou století ke vzniku mnoha nových opatství či připojení opatství a klášterů jiných řádů. Původnost myšlenky lze spatřovat jednak v rovině intelektuální a duchovní, ale také ve vynalézavosti technické ve spojení s pozoruhodným organizačním, plánovacím, správním i budovatelským talentem.

Cisterciácký mnišský stav se rozvíjel díky rozsáhlé síti filií, auře spirituality i hospodářského úspěchu. Rozmach byl ohromující, a to na celém území Evropy. Významným prvkem v tomto ohledu byla adaptace jednotlivých sídel, kdy nastavené vazby vykazovaly ohromující efektivitu. Cisterciácké dědictví není tedy dědictvím kraje Champagne či Bourgogne, ale naopak překračuje hranice jakýchkoliv území, vždy s přihlédnutím k místním specifikům, a proto svým způsobem de facto přispívá k budování evropské kulturní identity. Zanechává tak značný a výjimečný odkaz, jenž je důstojným svědectvím lektorské a vzdělávací činnosti pro současné, ale i budoucí generace.

V současné době naše sdružení spojuje přes 200 cisterciáckých opatství a dalších sídel, s nejrůznějšími statuty, v 11 evropských zemích: jsou zde zastoupeny státy, náboženská společenství, veřejnoprávní subjekty, instituce, soukromí vlastníci i místní sdružení. Vedle rozdílů a stovek či dokonce tisíců kilometrů, které nás mnohdy dělí, však stojí obrovská vůle našich členů chránit a zhodnocovat tento odkaz, vášně učit se novému, připravenost sdílet, úcta k místu samotnému i odhodlání předávat toto poselství dál. Právě tyto hodnoty nás spojují, a proto jsou srdcem naší Charty hodnot, která je ústředním prvkem tohoto dokumentu.

**200 sdružených opatství
11 evropských zemí**

Evropská síť pro ochranu a zhodnocování cisterciáckého dědictví

Sdílené hodnoty

V Evropě existuje neuvěřitelně rozsáhlé historické dědictví sestávající ze 750 mužských a 1000 ženských klášterů, jenž byly založeny řádem cisterciáků v období od roku 1098, tedy od roku založení řádu ve Francii ve městě Cîteaux, až do konce 18. století, ke kterým je ovšem nutno připojit kláštery zakládané od století 19.

Sdružení „Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel“ byla oficiálně založena v roce 1993 z vůle několika majitelů a nadšenců spravující své sídlo. Tito lidé si byli vědomi, že je nutné se určitým způsobem spojit a vzít na sebe onu každodenní odpovědnost za ochranu a zhodnocování hmotného i nehmotného dědictví řádu cisterciáků. Sdružení pracuje zcela nezávisle a bez jakéhokoliv náboženského či politického vlivu.

Sdružení „Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel“ představuje platformu pro výměnu a sdílení informací, znalostí a zkušeností, což členům nabízí prostor pro rozvíjení úvah a plánů a poskytuje jim také přehled možných prostředků pro činnost, aby tak mohli naplňovat své cíle. Sdružení má rovněž za cíl zastupovat své členy vůči třetím osobám, a to na všech úrovních, aby tak bylo dosaženo ochrany a propagace tohoto odkazu.

Sdružení je sdružením evropským. Tento čistě evropský rozměr je přirozeným důsledkem historického vývoje cisterciáckého řádu, ve kterém se odrážejí územní specifika spojená s dynamikou evropské kultury. Stopy řádu cisterciáků, které stále nalézáme roztroušené po celém území Evropy, tvoří živé a hranice překračující společenství, které nemalou měrou přispělo k existenci a utváření evropské kulturní identity.

Sdružení „Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel“, jehož cílem je ochrana a předávání odkazu co možná nejširší veřejnosti, uvažuje o podpoře a povzbuzování výzkumu na poli historie a archeologie. Členové jsou si vědomi, že dlouhodobá a efektivní ochrana cisterciáckého dědictví je možná pouze tehdy, když lidé přijmou hodnoty s tímto odkazem spojené a ztotožní se s historií i jednotlivými myšlenkami, a proto chce sdružení šířit odkaz prostřednictvím všech dostupných vzdělávacích a propagačních prostředků.

Sdružení „Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel“ jedná v obecném zájmu a jako nezisková organizace, která je založena na dobrovolnické práci svých členů. Cíle sdružení jsou výhradně kulturní, které ovšem zohledňují realitu a reálné dopady na hospodářství či životní prostředí, tedy prvky, jichž se nejvíce dotýká intenzivní turistický ruch. Sdružení podporuje zejména trvalý a odpovídající kulturní turistický ruch.

Sdružení představuje síť klášterů, opatství a jiných sídel, které přijaly Statuty sdružení a připojily se k Chartě hodnot. Sdružení nadále zůstává především vyjádřením ducha solidarity a přátelství mezi členy, kteří se starají o uchování a propagaci tohoto výjimečného evropského dědictví.

Významný identifikační prvek svědčící o zapojení opatství do sdružení

Charta hodnot

Článek 1. Ochrana

Závazek chránit hmotné i nehmotné dědictví cisterciáckého řádu a pečovat o něj.

Sdružení „Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel“ i jednotliví členové přispívají k ochraně hmotného i nehmotného dědictví cisterciáckého řádu. Jejich činnost přispívá k záchraně i ochraně historických budov i s nimi spojených prostor náležejících k odkazu, ať už je jejich současný stav jakýkoliv. Sdružení i členové usilují o rozšiřování povědomí mezi širokou veřejností o úloze cisterciáckého řádu v evropských dějinách, zejména v období mezi 12. a 13. stoletím. Zavazují se, že se budou hlásit k odkazu a šířit myšlenky toho, co utvářelo jedinečnou identitu cisterciáckého mnišství, jak z hlediska intelektuálního a duchovního, tak hlediska technické vynalézavosti a neuvěřitelného organizačního, budovatelského, správního i plánovacího talentu.

Článek 2. Zhodnocování

Závazek zprostředkovávat tento odkaz třetím stranám, aby se tak zajistila jeho dlouhodobá ochrana.

Sdružení i členové přispívají k propagování cisterciáckého odkazu, aby tak širokou veřejnost seznámili s výjimečným bohatstvím tohoto dědictví a vytvořili tak, co možná nejlepší podmínky pro jeho dlouhodobou záchranu. Toto zhodnocování má mnoho forem. Propagace směřuje k široké veřejnosti a spočívá zejména na činnostech spojených s trvalým a rozumě nastaveným turistickým ruchem přímo v místě, či na medializaci činnosti sdružení, daného člena i propagováním nejrůznějších akcí pořádaných v dané lokalitě. Propagace musí rovněž směřovat k orgánům místní správy, institucím, soukromým i veřejnoprávním subjektům i nejrůznějším sdružením, a to jak na úrovni místní, tak regionální, národní, evropské či mezinárodní.

Článek 3. Duch místa

Závazek zachovávat ducha míst i tam, kde historické události vedly k novému a odlišnému využívání cisterciáckých prostor.

Ačkoliv je sdružení sdružením laickým, nezávislým a stojícím zcela mimo jakýkoliv náboženský či politický vliv, jeho členové jsou si stále vědomi původního náboženského charakteru založeného na principech cisterciáckého řádu před 7 stoletími. Jestliže dějinné události vedly k novému a odlišnému využívání těchto prostor (turistický ruch, „světské“ ubytování atd.), tak i přes tento fakt je nutné dbát na to, aby nebylo narušeno či dokonce znesvěceno místo samotné, aby tak mohli návštěvníci vnímat co nejvíce z původní atmosféry.

Článek 4. Vzdělávání

Závazek k zavedení a udržování vlastních vzdělávacích aktivit vedoucích k informovanosti široké veřejnosti ohledně ochrany cisterciáckého odkazu.

Sdružení a členská sídla podpoří evropské občany, a zejména pak mladé lidi, aby se seznámili s historií cisterciáckého řádu i s jeho prostředím. Vzdělávání je jedním ze základních pilířů, na kterých spočívá šíření informovanosti a vzdělanosti, které mohou přispět k udržitelnosti míst, jež vyžadují naši ochranu. Sdružení i jednotliví členové podpoří a převezmou veškerou iniciativu v této oblasti. Zejména se zaměří na činnosti a specifické nástroje ve spolupráci s odborníky na vzdělávání, či na jakékoliv jiné vzdělávací nástroje a akce.

Článek 5. Výzkum

Závazek shromáždit a co nejlépe uchovat veškeré informace, ať už historického či jiného charakteru, které vedou k lepšímu poznání daného sídla.

Sdružení podporuje všechny iniciativy svých členů, jednotlivců i skupin, které vedou ke shromažďování a uchovávání všech informací, historický, archeologických, knižních, ikonografických či jiných, jež přispívají k ucelení

znalostí o cisterciáckém společenství. Žádoucí jsou zejména informace, které představují inspiraci či zdroj výzkumu, zvláště pak výzkumu akademického. Sdružení podpoří veškeré iniciativy směřující k vytvoření informační databáze a k zavádění technologických nástrojů umožňujících sdílení informací.

Článek 6. Výměna zkušeností a sdílení informací

Závazek k výměně zkušeností a sdílení informací mezi jednotlivými členy.

Sdružení, které představuje jedinečné evropské uskupení cisterciáckých sídel, je výsadní platformou pro sdílení a výměnu informací, znalostí a zkušeností, které jsou klíčem k uchování cisterciáckého odkazu. Sdružení podpoří tato sdílení a výměny. Za tímto účelem disponuje škálou různých druhů setkání či vlastních společných nástrojů, které ještě více podpoří činnost členů v této oblasti.

Článek 7. Předávání

Závazek předávat budoucím generacím vše, co má spojitost s cisterciáckým odkazem i jednotlivými sídly, aby tak docházelo u uchování těchto informací.

Sdružení i jednotliví členové jsou si vědomi, že předávání a šíření odkazu je klíčovým momentem dějin a hraje nezanedbatelnou úlohu při záchraně historických míst. Sdružení dohlíží na to, aby převody cisterciáckého dědictví, zejména pak historických budov a přidružených prostor, v rámci procesu postoupení, prodeje či darování, byly především ku prospěchu míst samotných.

Památkové dědictví

Cisterciácké dědictví je představováno především stavbami, které více či méně odolávaly času, válkám, požárům či bratrovražedným, politickým i náboženským bojům. Jestliže v nás tyto památky vyvolávají osobitá citová hnutí, je to o důvod víc, abychom dekódovali tyto kamenné knihy poskytující člověku 21. století komplexní soubor informací. Teprve když jsme si jisti, budeme mít z ničeho nic tendenci vnímat stavitelství, i konstrukce samotné, na základě současných znalostí a kulturních souvislostí.

V rozporu s tím, co si dnes myslíme, člověk 12. století žil v době obnovy, bohaté a pulzující, v době, kde se informace šířily a kde hospodářství vzkvétalo. Temná století pominula a spojení vzniklé hledáním harmonie, duchovna a vynalézavosti ústí v nestřídmou zvěsilost plnou inovací. A v tomto novém evropském prostředí se zrodí nová kultura. Kultura zcela inovativní, avšak propracovaná, jejíž nejvýraznější prvek se projevuje schopností pozvednout kámen k výšinám. Nicméně toto stavitelské umění se nezrodilo jen tak, ex nihilo. Je dědictvím bohatým na tradice, vycházející především z kultury Středomoří, kde se prostřednictvím komplexních postupů interpretujících osobitě vnímání světa jednotlivými aktéry předávaly velmi staré znalosti a zkušenosti.

Stavitelské umění cisterciáků není v tomto ohledu výjimkou. Svou individualitou se zapisuje do tohoto dynamického procesu. Cisterciácká strohost charakteristická pro rané období řádu se odráží ve střízlivosti forem, úměrnosti rozměrů i jednoduchosti půdorysů, aby se vše nakonec spojilo v dokonalou harmonii, kde je vše propojeno a navzájem závislé. A právě takto tělesněná přítomnost cisterciáků poznamenala Evropu. Snaha pochopit tento smysl je jedním ze způsobů, jak jejich odkaz uchovat a zároveň ho včlenit do našeho světa.

Služby a nástroje

Internetové stránky cister.eu

Tyto internetové stránky jsou určeny široké veřejnosti.

Lze je zobrazit ve francouzštině, němčině a angličtině. Naleznete zde nabídku

služeb. Stránky jsou pravidelně aktualizovány s ohledem na vývoj potřeb i technologií. K dispozici je rovněž verze pro mobilní telefony. Informace obsažené v posledním Bulletinu Charty jsou vždy k dispozici on-line na úvodní stránce, kde naleznete také odkaz na archiv. Systém interaktivní mapy je vynikajícím nástrojem při přípravě cest. Jednotlivá sídla jsou opatřeny stručným popisem a odkazem na jejich internetové stránky.

Bulletin Charty

Bulletin v trojazyčném provedení – francouzština, němčina a angličtina – je vydáván každého čtvrt roku. Všichni členové do něj mohou přispívat, a informovat tak o své činnosti.

Kniha „Evropská cisterciácká sídla“

Charta vydala 200 stránkovou knižní

publikaci, která představuje všechna členská cisterciácká opatství a další sídla. Také byla vydána IGN cestovní mapa (obdobá turistických map) „Cisterciácká opatství ve Francii“. Tyto publikace lze zakoupit v knihkupectvích a obchodech všech členů. V současné době se pracuje na projektu turistických map i pro ostatní země.

Vzdělávací semináře

Sdružení nabízí svým členům vzdělávací semináře, kde se účastníci seznámí s tím, jak přijmout návštěvníky, kteří přicházejí s touhou se seznámit s duchovními, hospodářskými a politickými základy opatství, a aby toho přijetí proběhlo ke vší spokojenosti hostů. Tento seminář je určen především pro organizátory a průvodce. Tyto stáže jsou pořádány každé dva roky ve francouzštině v jednom z živých opatství. Kurzy jsou vedeny odborníky z oblasti historie, archeologie a architektury. Tuto možnost vždy využije zhruba 50 až 60 účastníků. V současné době se připravuje také projekt stáží v německém jazyce.

Studijní cesty

Charta svým členům nabízí možnost navštívit ostatní cisterciácká opatství a další sídla. Tyto studijní cesty jsou nabízeny každoročně, vždy po Valném shromáždění

Valné shromáždění

Jestliže se členové Charty scházejí v rámci Valného shromáždění jednou ročně tak, jak je to stanoveno ve Statutu, je shromáždění také vhodným okamžikem pro sdílení a výměnu informací a zkušeností mezi členy. Valná shromáždění se uskutečňují vždy na jaře v sídle některého z evropských členů.

Workshopy

Členové mají další možnost ke sdílení a výměně informací, znalostí a zkušeností, a to v rámci individuálních setkání či územních rad. Zde mohou mnohem efektivněji řešit specifické problémy, které jsou bodem zájmu některých členů či všech členů na daném území.

Vlastníkem práv k fotodokumentaci je sdružení „Charta“ : Valmagne (p. 1), Royaumont (p. 2), Noirlac (p. 2), Silvacane (p. 3)

Evropská charta cisterciáckých opatství a dalších sídel

Association de la loi de 1901
Hostellerie des Dames de
l'Abbaye de Clairvaux
10310 Clairvaux - France

www.cister.eu

Portál evropského cisterciáckého dědictví

Tel./Fax : + 33 (0)3 25 27 52 55
e-mail : info@cister.eu

Sdružení Charta je vlastníkem značky
Evropská cesta cisterciáckých opatství,
která je součástí kulturních
cest Rady Evropy